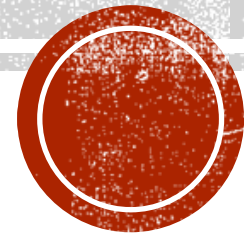

RUIMTE VOOR CO-CREATIE IN PRAKTIJK EN BELEID

Dr. Sandra Geelhoed, Lectoraat Organiseren van Waardig
Werk, Kenniscentrum Sociale Innovatie

CO-CREATION IN SOCIAL SERVICE INNOVATION PROJECT (2018-2021)

PILOTS

Er worden in het CoSIE project 10 pilots gedaan, rondom een specifieke maatschappelijke uitdaging. In Nederland werken we samen met de gemeenten Houten en Nieuwegein, die de dienstverlening rondom arbeidstoeleiding van kwetsbare groepen willen verbeteren en het afvalprobleem in het Nypels plantsoen willen oplossen. In de [interviews](#) is meer over de pilots te lezen. De pilots van de andere deelnemende landen zijn:

1. Italië: Vermindering van obesitas bij kinderen in Reggio Emilia.
2. Zweden: Versterking van de sociale voorzieningen via co-creatie in Jönköping.
3. UK: co-design van gepersonaliseerde diensten in het strafrechtelijk systeem.
4. Estland: co-design van innovatieve 'community-based services' in Vorumaa.
5. Hongarije: ontwikkelen van een lokale economie in een zelf voorzienend dorp.
6. Spanje: versterken van Valenciaanse ondernemersvaardigheden.
7. Finland: co-empowerment van jongeren via sociale media, gericht op gezondheid en welzijn.
8. Polen: co-housing van senioren in de stad Wroclaw.

[CoSIE website Hogeschool Utrecht](#)
[CoSIE website International](#)

WAT IS CO-CREATIE?

“Co-creatie is een gezamenlijke activiteit om de waarde van diensten in het publieke domein te verhogen en machtsongelijkheid te verminderen.

Onder waarde verstaan we meer welzijn en een gedeelde visie op het gemeenschappelijk belang die leiden tot inclusiever(e) beleid, strategie, regulerend kader of nieuwe diensten”.

Chris Fox
Sue Baines
Rob Wilson
Harri Jalonen
Inga Narbutaite Aflaki
Riccardo Prandini
Andrea Bassi
Giulia Ganugi
Heli Aramo-Immonen

A New Agenda for Co-Creating Public Services

COSIE

Een typische
routekaart voor co-
creatie van publieke
diensten zou er zo uit
kunnen zien...

MAAR... ERVARING HEEFT ONS GELE
DAT CO-CREATIE GEEN EENDUIDIG
ROUTE IS. HET KAN HET BESTE WOR
GEZIEN ALS EEN PRAKTISCHE
ONTWIKKELING WAARBIJ VERSCHILL
PROCESSEN NAAST ELKAAR ONSTA

WAT IS CO-CREATIE

- Co-creatie is een leidend principe in samenwerking tussen alle betrokken partijen bij een project, bij een publieke dienst, in een organisatie, samenleving of beleid.
- Het is gericht op het betrekken van de mensen waarvoor publieke dienstverlening, sociale interventies of beleid zijn bedoeld.
- Het systeem beziet mensen vaak als “lastig te bereiken”. Werken in co-creatie vraagt om omkering van dit perspectief: diensten en overheden zijn lastig te benaderen en mee om te gaan. Pas dan kun je aan de slag.

- Ervaring uit CoSIE heeft ons geleerd dat co-creatie geen eenduidige route is. Het kan het beste worden gezien als een praktische ontwikkeling waarbij verschillende processen naast elkaar kunnen bestaan. (zie plaatje hiernaast)
- Om cocreatie te laten werken moeten professionals, dienstverleners, beleidsmakers bereid zijn risico's te nemen en om verantwoordelijkheid, macht en middelen te delen met mensen, groepen en partners die bij co-creatie betrokken zijn.

THE COSIE CONS FOR CO-CR IN PUBLICS

Co-creatie wordt geleid door empathie. Hiervoor luisteren we actief naar mensen om hun verschillende perspectieven te begrijpen en te waarderen.

Co-creatie betekent een verschuiving van macht. In plaats van diensten die iets "voor mensen doen", gaat het om werken met burgers en gemeenschappen.

Gelijkwaardigheid is de basis om echte gesprekken mogelijk te maken en relaties te ontwikkelen die nodig zijn bij co-creatie activiteiten. Er is geen plaats voor hiërarchie.

ETHICAL COMPASS

ETHISCH KOMPAS

CO-CREATIE IS EEN OP WAARDEN
GEBASEERDE PRAKTIJK DIE VERTELT HOE
JE MET DE BETROKKEN PERSONEN MOET
WERKEN.

Openheid over het proces, de besluitvorming en de co-creatie activiteiten is noodzakelijk voor het creëren van onderling vertrouwen.

Co-creatie is geen consultatie. Waar consultatie een goede manier is om "de stem van de burger" te horen, vindt er bij co-creatie een verschuiving van macht plaats.

CO-CREATIE IS EEN WAARDENGERICHTE PRAKTIJK

- Het ethisch kompas: Sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, dialoog, wederkerigheid zijn termen die bij co-creatie horen.
- Wees alert op machtsverhoudingen.
- Zorg dat alle stemmen worden gehoord, dus: luisteren en vertellen.
- Zorg voor openheid over het proces, besluitvorming en co-creatie. Dit vergroot vertrouwen.
- Zorg voor gelijkwaardig gesprek zodat iedereen mee kan doen.
- **Succesvolle co-creatieve projecten betekenen cultuurverandering en reflexiviteit van betrokkenen. En dus een verschuiving in machtsverhoudingen én verandering in werkprocessen!**

ALLE BEGIN IS MOEILIJK...

Wie zet de eerste stap in co-creatie?

Inzetten van catalysatoren om co-creatie te starten, via storytelling (media, foto, kunst, spel):

1. verhalen en inzichten verzamelen,
2. vervolgens gemeenschappelijke betekenisgeving wat is verteld, en wat betekent dit?
3. dialoogsessies voeren om verbetering/ verandering te realiseren in beleid, dienst, buurt

Living lab sessies om inzicht te krijgen in machtsverhoudingen

Narratieve rituelen en werkprocessen uitproberen in de (werk)praktijk om hiërarchie te doorbreken

TIP: Gebruik de Road Map Toolkit om zelf te starten of de MOOC om over Co-creatie te leren! [Results CoSIE](#)

Niet elke betrokkene kan aan alle co-creatie activiteiten meedoen of wilt de hele proces betrokken zijn, maar hun inbreng kan van onschatbare waarde zijn. Vindt manieren om mensen op een "lichte" wijze bij activiteiten te betrekken. Het kan later tot een grotere betrokkenheid leiden. We mogen ook niet verwaarden dat mensen naar ons toekomen - ontdek waar zij zijn en ga naar hen toe.

Zorg dat mensen gaan praten. Dit kan door het organiseren van een gezamenlijke bijeenkomst, of gewoon door de telefoon op te pakken. Start simpelweg het gesprek en kijk hoe de relatie en de ideeën zich ontwikkelen.

CATALYSTS

KATALYSATOREN

SOMS IS HET BEGIN HET MOEILIJKSTE DEEL
KATALYSATOREN ZORGEN ERVOOR DAT CO-CREATIE ACTIVITEITEN KUNNEN TE BEGINNEN TE GROEIEN.

Aanbieders van publieke diensten ontwikkelen bij hun medewerkers op alle niveaus competenties, vaardigheden en waarden voor co-creatie. Dit kan een noodzakelijke ommekeer in denken betekenen voordat je met burgers en andere stakeholders in gesprek gaat.

WAAROM IS CO-CREATIE BELANGRIJK?

Co-creatie draagt bij tot:

- Democratisch vorm geven van beleid en praktijk
- Herstellen van vertrouwen tussen burgers en professionals, tussen burgers en overheid, tussen professionals en overheid, maar ook tussen professionals onderling in de eigen organisatie of in de buurt.
- Een reflexieve en responsieve (werk) houding op alle niveaus, ook binnen organisaties en overheid.
- Een gelijkwaardige verhouding, gebaseerd op kansen en ontwikkeling
- Inzetten op voortdurend praktiseren en innoveren van beleid ten behoeve van de praktijk, (kwaliteit van leven)
- In plaats van te werken aan output en resultaatgerichte interventies draagt co-creatie bij tot heruitvinden van de publieke waarden en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.
- **DEMOCRATIE IS EEN WERKWOORD!**

